

ครุฑมณีปัญญาไทย ด้านศิลปกรรม
(ดนตรีพื้นเมืองล้านนา)

นายโกวิท สุขประเสริฐ

กรมศิลปากรไทย ด้านศิลปกรรม (ดนตรีพื้นเมืองล้านนา)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายโกวิท สุขประเสริฐ

ครูภูมิปัญญาไทย ด้านศิลปกรรม
(ดนตรีพื้นเมืองล้านนา)

ครูโกวิท สุขประเสริฐ เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๐๑ ที่จังหวัดลำพูน เป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นเมืองทั้งเครื่องดีด-สี-ตี-เป่า ได้สร้างสรรค์และเรียบเรียงโน้ตเพลงดนตรีพื้นเมืองประมาณ ๕๑ เพลง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น เป็นผู้มีความสามารถในการประดิษฐ์เครื่องดนตรีพื้นเมืองประเภทสะล้อ ซึง และขลุ่ย นอกจากนั้นยังได้ร่วมตั้งวงดนตรีพื้นเมือง “คณะลูกยอง” เพื่อฝึกฝนเยาวชนให้เรียนรู้ และอุทิศเวลาสอนดนตรีพื้นเมืองให้แก่ผู้เรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ในโรงเรียนต่างๆ ให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่า ร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีพื้นเมืองล้านนาไว้เป็นมรดกของชาติต่อไป

การที่ครูโกวิท สุขประเสริฐ ได้นำความรู้ด้านศิลปกรรม (ดนตรีพื้นเมืองล้านนา) ที่ตนเองได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบ ฝึกฝนจนประสบความสำเร็จเป็นประโยชน์โดยรวมแก่สังคม จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ ด้านศิลปกรรม ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๒

นายโกวิท สุขประเสริฐ

คุรุภูมิปัญญาไทย

ด้านศิลปกรรม (ดนตรีพื้นเมืองล้านนา)

ชีวิต การศึกษา การเรียนรู้ และการทำงาน

ครูโกวิท สุขประเสริฐ เป็นผู้ที่ให้ความสนใจดนตรีพื้นบ้านมาแต่ยังเป็นเด็ก โดยได้รับการฝึกฝนเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านจากลูกทุ่งแสง ซึ่งเขื่อนักดนตรีพื้นบ้าน เครื่องดนตรีชิ้นแรกที่ลูกทุ่งแสงสอนให้คือ ซึง แต่วิธีการสอนของลูกทุ่งแสงในสมัยนั้น เป็นเพียงการท่องทำนอง แบบนอย นอย นอย ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ความพยายามอย่างมาก จึงจะสามารถเล่นตามทำนองเพลงได้

หลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ได้เข้าเรียนต่อในโรงเรียนนาฏศิลป์เชียงใหม่ สาขาดุริยางค์ไทยวงปี่พาทย์ (เอกระนาด) เรียนควบคู่ไปกับการเล่นดนตรีพื้นเมือง ประกอบกับในช่วงเวลานั้น เจ้าสุนทร ณ เชียงใหม่ (ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นเมือง) ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้พื้นฐานที่ถูกต้องทางการตีซึง การใช้นิ้ว การหัดเล่นโน้ตแบบตัวเลข การหัดเล่นเพลงต่างๆ ครูโกวิทได้รับเชิญเป็นวิทยากรสอนดนตรีพื้นเมืองให้แก่โรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน และองค์กรต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมระยะเวลาเกือบ ๑๖ ปี

องค์ความรู้

ครูโกวิท สุขประเสริฐ เชี่ยวชาญศิลปกรรมดนตรีพื้นเมือง ทั้งเครื่องดีด สี ตี เป่าเป็นอย่างดี เรียบเรียงโน้ตเพลงดนตรีพื้นเมืองประมาณ ๕๑ เพลง เช่น เพลงล่องแม่ปิง เพลงสร้อยเวียงพิงค์ เพลงกุหลาบเชียงใหม่ เพลงฤาษีหลงถ้ำ เพลงปราสาทไหว และเป็นผู้ควบคุมวงดนตรีพื้นเมือง “คณะลูกยอง” ฝึกเยาวชนและเผยแพร่วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้าน นอกจากนี้ ยังสามารถประดิษฐ์เครื่องดนตรีพื้นเมือง ซึง สะล้อ และขลุ่ย โดยเฉพาะซึงที่มีขนาดแตกต่างกัน ตั้งแต่ขนาดจิ๋วความสูง ๕ นิ้ว จนถึงขนาดเท่าตัวคน

การถ่ายทอดความรู้

ครูโกวิท สุขประเสริฐ ได้ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ผ่านการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ดังนี้

- การศึกษาในระบบ :** ❖ เป็นวิทยากรถ่ายทอดดนตรีพื้นเมืองให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา ในจังหวัดลำพูน อาทิ โรงเรียนวัดสันมะกรูด บ้านหนองหนาม บ้านจางข้าวน้อย อนุบาลป่าซาง บ้านดอนก้อง วิทยาลัยเทคนิคลำพูน
- ศึกษานอกระบบ :** ❖ เป็นวิทยากรฝึกอบรมดนตรีพื้นเมืองให้กับชมรมต่าง ๆ ได้แก่
 ๑. ชมรมหนูรักจักรยาน (บ้านหนองคู)
 ๒. ชมรมเยาวชนวัดก่อม่วง (คณะเอื้องผึ้งจันผา)
 ๓. ชมรมศูนย์สมพลหัตถศิลป์ (ศูนย์ฝึกอบรมการแกะสลักและดนตรีพื้นเมือง)
- การศึกษาตามอัธยาศัย :** ❖ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่มดนตรีพื้นเมืองบ้านแซม หมู่ ๒ เทศบาลตำบลม่วงน้อย
 - ❖ เป็นวิทยากรและร่วมการแสดงในโอกาสต่างๆ เช่น งานสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้าน งานมหกรรมประกวดดนตรีพื้นบ้าน
 - ❖ จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมการสอนดนตรีให้เยาวชนผู้สนใจ โดยเป็นผู้สอนและชักนำเยาวชนในท้องถิ่นบ้านใกล้เคียง ต่างหมู่บ้านที่มีใจรักดนตรีพื้นเมืองเข้าฝึกอบรม (เรียนฟรี) เพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด

วิธีการถ่ายทอดความรู้

ครูโกวิท สุขประเสริฐ ได้ดำเนินการถ่ายทอดวิธีการเล่นดนตรีพื้นเมือง ดังนี้

- ❖ ก่อนเริ่มสอนจะอธิบายให้นักเรียนได้รู้ศิลปวัฒนธรรมเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและดนตรีพื้นบ้าน
- ❖ แนะนำให้นักเรียนได้รู้จักเครื่องดนตรีพื้นเมืองแต่ละชนิดและฝึกหัดจับเครื่องดนตรีพื้นฐานอย่างถูกวิธี
- ❖ สาธิตให้นักเรียนรู้จักวิธี ดีด-สี-ตี-เป่า อย่างถูกวิธี พร้อมกับอธิบายให้นักเรียนตั้งใจฟัง มีสมาธิขณะเรียนและปฏิบัติ
- ❖ อธิบายการอ่านโน้ตและการไล่เสียงซึง สะล้อ การใช้นิ้ว เมื่อนักเรียนอ่านโน้ตได้ ไล่ตำแหน่งนิ้วได้ก็ค่อยๆ ต่อเพลงง่ายๆ ให้ฝึกหัด
- ❖ อธิบายพร้อมสาธิตการเล่นเครื่องดนตรีประกอบเพลง แล้วให้นักเรียนลองฝึกปฏิบัติจนชำนาญ

การที่ครูโกวิท สุขประเสริฐ เป็นบุคคลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม (ดนตรีพื้นเมืองล้านนา) เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าว มาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕

นายโกวิท สุขประเสริฐ เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๐๑ ที่จังหวัดลำพูน เป็นบุตรคนที่ ๖ ในจำนวนพี่น้อง ๖ คน ของนายอินตา สุขประเสริฐ และนางบุญชุม วงศ์น้อย สมรสกับนางสาวศรีไทย ไทยกรณ์ มีบุตรชาย ๑ คน ได้แก่ นายภัทรวุฒิ สุขประเสริฐ

การศึกษา

- ❖ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนนาฏศิลป์เชียงใหม่ (วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่) สาขาดุริยางค์ไทย วงปี่พาทย์

เกียรติคุณที่ได้รับ ได้แก่

- ❖ พ.ศ. ๒๕๓๕ โล่เกียรตินคราภิบาลชนะเลิศ การประกวดดนตรีพื้นเมือง (สะล้อ ซอ ซึง) เนื่องในวาระครบรอบ ๕๐ ปี ธนาครแห่งประเทศไทย จากธนาครแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ
- ❖ พ.ศ. ๒๕๔๖ เกียรติบัตรการบรรเลงเครื่องดนตรีดีเด่น ประเภทซึง โครงการประกวดวงดนตรีพื้นบ้าน ๕ ภาค ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ
- ❖ พ.ศ. ๒๕๔๖ เกียรติบัตรรางวัลชนะเลิศการประกวดดนตรีพื้นเมือง ประเภทเขวาชน ในฐานะเป็นผู้ฝึกสอน จากผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน
- ❖ พ.ศ. ๒๕๔๗ รางวัลชนะเลิศที่ ๑ ในการประกวดดนตรีเขวาชนพื้นบ้านล้านนา (ระดับประถมศึกษา) จากสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ❖ พ.ศ. ๒๕๔๘ เกียรติบัตรการเป็นวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาดนตรีพื้นเมือง สอนเด็กนักเรียนของโรงเรียนจณมีผลงานดีเด่น ภาคเรียนที่ ๑ จากโรงเรียนบ้านหนองหนาม
- ❖ พ.ศ. ๒๕๕๒ คุรุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ ด้านศิลปกรรม (ดนตรีพื้นเมืองล้านนา) จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ